

VLUCHTELINGEN, UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN

Ewoud Hondius

Het zal niemand zijn ontgaan. Vluchtelingen uit de conflicthaarden in het Midden-Oosten, Zuidwest-Azië en de hoorn van Afrika overspoelen ons continent. De komst van zovelen werpt vragen van logistieke en humanitaire aard op. Maar ook van charitatieve en juridische herkomst. Dat doet de vraag rijzen of onze universiteiten en hogescholen bij de opvang hun medewerking kunnen bieden. Het is een thema dat overal blijkt te leven. In deze column kan ik – ter inspiratie en navolging – slechts een beperkt overzicht geven van enkele activiteiten van juridische faculteiten en hogescholen. Eerder schreef ik hierover in het Utrechtse departementsblad *Juncto* 27.1 van oktober 2015.

Allereerst is er de logistieke steun. De Erasmus Universiteit en de Universiteit Leiden stelden beide voor tijdelijke noodopvang een sporthal ter beschikking. Theaterwetenschappers in Amsterdam organiseerden een benefietavond met creatieve en informatieve activiteiten als dans, zang, theater en poëzie ten behoeve van de Stichting Vluchtelingenwerk. In Utrecht organiseerde Green Office Utrecht voor honderd vluchtelingen en honderd medewerkers en studenten een *refugee dinner*. Alom in den lande zamelen studenten welkomstpakketten in voor vluchtelingen.

Meer duurzaam is steun bij de instroom in het hoger onderwijs. De Rijksuniversiteit Groningen – samen met de Hanzehogeschool en Alfa-college – en de Vrije Universiteit bieden een schakelprogramma aan om vluchtelingen voor te bereiden op een universitaire studie. In Groningen nemen daar gemiddeld twintig vluchtelingen deel. Aan de VU is het aantal opgelopen van twee vorig jaar tot vijftig nu, bericht Aukje Schep. De Hogeschool Utrecht is op 1 januari jl. met een speciale pre-bacheloropleiding begonnen voor vluchtelingen met een ICT-achtergrond. De Hogeschool Rotterdam heeft in september aangeboden 200 vluchtelingstudenten te onderwijzen.

Algemeen vormende cursussen worden ook in steeds grotere getale aangeboden. Als voorbeeld noem ik cursussen in Nijmegen en Utrecht. In Nijmegen zijn het Asha Parisius en Kim Geilman (migratierecht) die onder de naam 'Food for Thought' lezingen en presentaties voor student-vluchtelingen organiseren. Deze lezingen zijn in november van het vorig jaar begonnen over onderwerpen als cultuur, geschiedenis, Nederlandse samenleving, internationale migratie, de EU en wet- en regelgeving. Tot aan april zijn er lezingen gepland. Deze januari-maand worden op maandagmiddag en vrijdagochtend lezingen gehouden door Paul Bovend'Eert (Systems of government in Europe), Henri de Waele (An Introduction to International Environmental Law), Nena Trifunovska (Prosecution of International Crimes), Ybo Buruma (Freedom of expression: insult, blasphemy, incitement of hatred) en Bart Jacobs (Introduction to computer security and privacy protection). De komende maanden komen onder meer nog aan bod de hoogleraren Bas Kortmann, Leny de Groot, Hans den Tonkelaar, Roel Schutgens, Thomas Mertens, Corjo Jansen en Kees Groenendijk. Een interessant punt: de Nijmeegse cursus wordt in het Engels aangeboden. Het Universitair Asiel Fonds (UAF) pleit daarentegen voor cursussen in de Nederlandse taal.

In Utrecht zijn het Linda Senden, Hanneke van Eijken en Pauline Phoa die sinds oktober vorig jaar een cursus leiden die meer voor het eigen volk lijkt bedoeld. Zo werden inleidingen gegeven door Eduard Nazarsky, directeur van Amnesty International Nederland en Sander Terphuis van de PvdA, en voerden muzikant Monir Goran en dichter Baban Kirkuki hierna *Vluchtverhaal* op, een voorstelling over hun vlucht uit Irak. De discussieavonden zijn verspreid over de maanden november 2015 tot en met maart 2016.

Het UAF heeft vorig jaar al gepleit voor een nationaal actieplan om de toegang van student-vluchtelingen tot het hoger onderwijs te vergroten. Een Landelijke Taskforce Vluchtelingen Problematiek, met daarin universiteiten, hogescholen, het ministerie van Onderwijs en het Centraal orgaan opvang asielzoekers, bestudeert hoe te voldoen aan de toegenomen vraag naar onderwijs. In september 2015 hebben diverse universiteiten en hogescholen, waaronder de Universiteit Maastricht, laten weten te onderzoeken hoe vluchtelingen kunnen worden ondersteund. Ook in andere Europese landen gebeurt het nodige; zie de website Radboud for Refugees – www.ru.nl/law/cmri/refugees/european-universities/initiatives.

De vluchtelingencrisis is voor de betrokkenen een ware nachtmerrie. Het is een voorrecht iets aan de verlichting van de nood te kunnen bijdragen. Dat geldt ook voor de juridische faculteiten en hogescholen. Die zijn er tenslotte van doordrongen dat het er om gaat *ius suum cuique tribuere*.